C/2026/902

11.2.2026

Uverejnenie žiadosti o zápis názvu do registra podľa článku 50 ods. 2 písm. a) nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1151/2012 o systémoch kvality pre poľnohospodárske výrobky a potraviny

(C/2026/902)

Po tomto uverejnení môžu orgány členského štátu alebo tretej krajiny alebo fyzická či právnická osoba, ktorá má oprávnený záujem a je usadená alebo má bydlisko v tretej krajine, do troch mesiacov odo dňa tohto uverejnenia podľa článku 17 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2024/1143 ([1]) podať námietku Komisii.

JEDNOTNÝ DOKUMENT

„Äpplen från Äppledalen“

EÚ č.: PGI-SE-02969 – 21. 6. 2023

CHOP ( ) CHZO (X)

1. **Názov (názvy) výrobku (CHOP alebo CHZO)**

„Äpplen från Äppledalen“

2. **Členský štát alebo tretia krajina**

Švédsko

3. **Opis poľnohospodárskeho výrobku alebo potraviny**

3.1. *Druh výrobku*

Trieda 1.6. Ovocie, zelenina a obilniny v pôvodnom stave alebo spracované

Číselný znak kombinovanej nomenklatúry

0808 10 – Jablká

3.2. *Opis výrobku, na ktorý sa vzťahuje názov uvedený v bode 1*

Chránené označenie „Äpplen från Äppledalen“ sa vzťahuje na jablká (*Malus domestica Borkh.*) týchto odrôd: Discovery, Elise, Gravensteiner, Ingrid-Marie, Rubinola a Santana, pestované v Äppledalen.

Jablká predávané pod chráneným označením „Äpplen från Äppledalen“ musia spĺňať obchodné normy pre jablká triedy 1 a vykazovať charakteristické znaky príslušnej odrody.

Fyzické vlastnosti

Veľkosť:

priemer 55 – 85 mm

([1]) Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2024/1143 z 11. apríla 2024 o zemepisných označeniach vína, liehovín a poľnohospodárskych výrobkov, ako aj o zaručených tradičných špecialitách a nepovinných výrazoch kvality pre poľnohospodárske výrobky, ktorým sa menia nariadenia (EÚ) č. 1308/2013, (EÚ) 2019/787 a (EÚ) 2019/1753 a zrušuje nariadenie (EÚ) č. 1151/2012 (Ú. v. EÚ L, 2024/1143, 23.4.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1143/oj).

tvar:

Odroda	Tvar
Discovery	Stredne veľké jablko v tvare sploštenej gule bez výrazného rebrovania. Obvod je okrúhly.
Elise	Veľké, kužeľovité/široko sploštené jablko s malými ryhami okolo kalicha, ktoré pokračujú v mäkkých rebrách po celom plode. Obvod je takmer okrúhly a jemne hranatý.
Gravensteiner	Veľké jablko, ktorého tvar sa značne líši. Výrazné hrbolčeky okolo piestikovej dutiny, ktoré pokračujú ako rebrovanie cez plod až do dutiny stopky. Obvod je hranatý.
Ingrid-Marie	Stredne veľké jablko v tvare sploštenej gule bez rebrovania.
Rubinola	Stredne veľké okrúhle jablko v tvare sploštenej gule/mierne kužeľovitého tvaru s nízkymi širokými rebrami, ktoré sa môžu tiahnuť po povrchu plodu. Obvod je okrúhly/jemne hranatý.
Santana	Stredne veľké kónicky zaoblené jablko s výrazným, často širokým rebrovaním, ktoré sa tiahne naprieč plodom. Rebrovanie môže vytvárať určitú asymetriu, pričom jedna strana je vyššia ako druhá. To prispieva k charakteristickému tvaru plodov.

vonkajšie oplodie:

Odroda	Vlastnosť
Discovery	Matná/mierne lesklá šupka strednej hrúbky a odolná voči manipulácii. Zelenožltá/žltá farba pozadia. Slnečná strana alebo väčšina plodov má jasne červené sfarbenie, ktoré sa mení od súvislého po mierne pruhované. Škvrny na šupke sú malé, so zeleným pozadím a svetlým sfarbením.
Elise	Stredne hrubá, mierne lesklá, trochu trpká. Na povrchu môže byť sieť hrdzavočervenej farby. Slabá, príjemná aróma. Zelenožltá/žltá farba pozadia. Väčšina plodov má súvislé alebo mierne pruhované hnedočervené sfarbenie.
Gravensteiner	Tenká, lesklá, žltá farba pozadia s červenkastou, pruhovanou malinovo-ružovou farbou na slnečnej strane.
Ingrid-Marie	Stredne hrubá, matná s dobrou arómou. Zelenožltá farba pozadia pri zbere, žltá pri dozrievaní. Väčšina plodov je pokrytá rovnomerným tmavočerveným rumencom s modrastým odleskom.
Rubinola	Stredne hrubá, mierne lesklá. Silná, príjemná aróma. Bledo zelenožltá farba pozadia pri zbere, žltá pri dozrievaní. Väčšina jablka je pokrytá hustými červenými pruhmi a škvrnami.
Santana	Hrubá, mierne lesklá. Po uskladnení sa stáva plnšou. Môže byť mierne trpká a mať škvrny hrdzavej farby. Silná, príjemná aróma. Zelenožltá/žltá farba pozadia. Väčšina plodov má súvislé tepločervené sfarbenie so slabými tónmi tmavších červených pruhov. Škvrny na šupke sú zelenošedé.

Mezokarp:

Odroda	Vlastnosť
Discovery	Krémovo biela, niekedy ružová. Chrumkavá, šťavnatá. Pomaly hnedne.
Elise	Bledožltá, pevná a potom chrumkavá, šťavnatá. Zhnedne mierne alebo vôbec.
Gravensteiner	Krémovo biela so žltými pruhmi. Chrumkavá a šťavnatá.
Ingrid-Marie	Krémovo biele so žltkastým odtieňom na slnečnej strane, pevné a potom chrumkavá, šťavnatá a sladká. Dobrá aróma. Pomaly hnedne.
Rubinola	Žltá, pevná, šťavnatá. Vôbec nezhnedne.
Santana	Žltá, pevná a potom chrumkavá. Veľmi šťavnatá. Sotva zhnedne.

Pevnosť:

Odroda	Tvrdosť pri zbere (kg/cm²)
Discovery	6,8 – 8,5
Elise	7,5 – 9,5
Gravensteiner	7,2 – 8,2
Ingrid-Marie	7,0 – 9,4
Rubinola	7,0 – 8,5
Santana	6,5 – 7,8

Chemické vlastnosti

Odroda	Kyselina titrovaná (g/l)	Sladkosť (° Brix)
Discovery	5,0 – 6,5	9,7 – 11,3
Elise	7,4 – 8,7	8,5 – 10,3
Gravensteiner	8,0 – 9,5	8,5 – 10,5
Ingrid-Marie	6,0 – 7,5	12,6 – 13,9
Rubinola	7,0 – 8,4	13,0 – 14,5
Santana	6,6 – 7,8	12,0 – 13,2

Organoleptické vlastnosti

Odroda	Chuť/aróma
Discovery	Bohatá aróma. Sladká a s priemernou kyslosťou. Chuť jahôd a lesných jahôd. Chladné noci v biosférickej oblasti umocňujú sviežosť chuti a zvýrazňujú bobuľové tóny, zatiaľ čo slnečné dni pomáhajú vytvárať atraktívne farebné zmeny na šupke a výrazné prenikanie farby do dužiny ovocia.
Elise	Sladká, skôr kyslá. Dobrá aróma. Chuť hrušky a medu. Tejto odrode sa darí v stabilnej klíme biosférickej oblasti. Mierna jeseň a teplotne vyrovnávajúci účinok jazera Vättern spôsobujú, že plody dozrievajú pomaly, čím sa rozvíja ich komplexná rovnováha medzi sladkosťou a kyslosťou. Predĺžené obdobie dozrievania umožňuje, aby sa plne rozvinula hrušková aróma tejto odrody a zároveň sa zabezpečila šťavnatosť a kvalita plodov.

Odroda	Chuť/aróma
Gravensteiner	Silne aromatická so sviežou kyslosťou a dlhou dochuťou. Chuť pomarančov a červených bobúľ. Dobre odvodnené svahy East Vättern Scarp Landscape bohaté na minerály zvýrazňujú silnú arómu a dodávajú odrode nádych trieslovín, vďaka čomu je táto odroda pre našu pestovateľskú zónu výnimočná. Jedinečná mikroklíma oblasti v blízkosti jazera Vättern chráni plody pred skorými jarnými mrazmi, čo prospieva citlivému obdobiu kvitnutia odrody Gravensteiner a pomáha zabezpečiť istú a vysokokvalitnú úrodu.
Ingrid-Marie	Intenzívne aromatická s chuťou mandarínky, slivky a nektárinky. Korenistá so škoricovými tónmi. Stredná kyslosť, vysoká sladkosť. Tmavočervená šupka s modrými odleskami tejto odrody sa naplno rozvinie v rezervácii East Vättern Scarp Landscape vďaka chladným nociam, ktoré stimulujú tvorbu antokyánov (pigmentov).
Rubinola	Sladká s vysokou kyslosťou. Chuť tropického ovocia, ananásu a mučenky jedlej. Odrode Rubinola sa mimoriadne dobre darí v rezervácii East Vättern Scarp Landscape vďaka dlhému vegetačnému obdobiu v tejto oblasti, kde chladné noci a mnoho hodín slnečného svitu pomáhajú rozvíjať komplexné chute. Podložie bohaté na minerály sa podieľa na vytváraní jedinečnej arómy odrody Rubinola a rovnováhy medzi kyslosťou a sladkosťou. Jej kompaktná šupka, ktorá sa vytvorila v tejto mikroklíme, chráni plod pred poškodením a udržiava ho šťavnatý až do konzumácie.
Santana	Sladká s jemným tónom kyseliny vínnej. Dobrá aróma s tónom sladkého hrozna. Dlhé teplé letné noci a chladné jesenné noci spomaľujú dýchanie plodov, čím sa zachováva ich kyslosť a vzniká svieži, výrazný chuťový profil.

3.3. *Krmivo (len pri výrobkoch živočíšneho pôvodu) a suroviny (len pri spracovaných výrobkoch)*

–

3.4. *Špecifické kroky výroby, ktoré sa musia uskutočniť vo vymedzenej zemepisnej oblasti*

Všetky kroky od pestovania až po zber jabĺk „Äpplen från Äppledalen“ sa musia uskutočniť vo vymedzenej zemepisnej oblasti opísanej v bode 4.

3.5. *Špecifické pravidlá krájania, strúhania, balenia atď. výrobku, na ktorý sa vzťahuje registrovaný názov*

S cieľom zachovať vlastnosti jabĺk „Äpplen från Äppledalen“ od zberu až po distribúciu a s cieľom zabezpečiť vysledovateľnosť, musia sa jablká skladovať v chladiarenských skladoch a baliť v rámci produkčnej oblasti opísanej v bode 4.

3.6. *Špecifické pravidlá označovania výrobku, na ktorý sa vzťahuje registrovaný názov*

–

4. **Stručné vymedzenie zemepisnej oblasti**

Produkčná oblasť jabĺk „Äpplen från Äppledalen“ je na západe ohraničená cestou E4 (podľa plánu cesty z januára 2022), na severe čiarou od juhozápadného rohu prírodnej rezervácie Säbybranten (N 6416248 E 457528) po Tolarp (N 6418496 E 461312) (SWEREF 99), na východe čiarou z Tolarpu do Ulvenstorpu (N 6412592 E 464296) a na juhu čiarou z Ulvenstorpu do Brunnstorpu (viadukt pod E4; N 6409081 E 456692).

5. **Súvislosť so zemepisnou oblasťou**

Žiadosť o registráciu CHZO „Äpplen från Äppledalen“ je založená na prepojení medzi vlastnosťami výrobku a zemepisnou oblasťou.

Osobitná charakteristika súvisiaca s výrobkom

jablká „Äpplen från Äppledalen“ sa vyznačujú intenzívnou farbou a výraznou ovocnou kyselinou, ktorú vyrovnáva dobre vyvážená sladkosť.

Jablká „Äpplen från Äppledalen“ majú tenšiu šupku ako podobné jablká pestované južnejšie v Európe. Ručná manipulácia s jablkami „Äpplen från Äppledalen“ zaručuje, že jablká sa počas zberu, skladovania a balenia nepoškodia napriek ich tenšej šupke.

Vďaka našim vlastným baliacim strediskám a blízkosti veľkoobchodu sú jablká „Äpplen från Äppledalen“ šťavnaté, keď sa dostanú k zákazníkovi.

Na rozdiel od jabĺk dovezených alebo predstavených z iných krajín sa jablká „Äpplen från Äppledalen“ po zbere nevoskujú ani chemicky neošetrujú.

Odkaz

Vlastnosti jabĺk „Äpplen från Äppledalen“ závisia od špecifických prírodných podmienok Äppledalenu a znalostí pestovateľov o tom, ako by sa tieto podmienky mali čo najlepšie využiť pri pestovaní jabĺk.

Äppledalen pretína zo severovýchodu na juhozápad biosférickú rezerváciu East Vättern Scarp Landscape *(https://ostravatterbranterna.se*). Údolie sa z najvyššieho bodu na severovýchode zvažuje k jazeru Vättern, ktoré je piatym najväčším jazerom v Európe. Zemepisná poloha, pôdne podmienky (íl, piesok, ľadovcové riečne sedimenty a moréna s pruhmi základného gabra bohatého na živiny, ktoré sa ľahko drobí) v oblasti Äppledalen a jej blízkosť k jazeru Vättern vytvárajú krajinu s mozaikou malých pestovateľských oblastí s dobrými životnými podmienkami pre voľne žijúce opeľovače a vynikajúcimi podmienkami na pestovanie jabĺk so špeciálnymi vlastnosťami „Äpplen från Äppledalen“.

Severná poloha Äppledalenu prináša veľa hodín intenzívneho slnečného svitu počas vegetačného obdobia, pričom priemerná denná teplota sa pohybuje od niečo viac ako 25 °C cez deň do približne 5 °C v noci. Severná poloha zabezpečuje aj menej útokov škodcov (húb a hmyzu), čo znižuje potrebu používania prípravkov na ochranu rastlín.

Blízkosť veľkej vodnej nádrže jazera Vättern znamená, že juhozápadné vetry vanúce od jazera do Äppeldalenu sú chladné, čo oneskoruje obdobie kvitnutia jabloní v čase, keď hrozí veľké riziko poškodenia kvetov mrazom. Na jeseň sú juhozápadné vetry ohrievané teplou vodou jazera Vättern, čo znižuje riziko silných nočných mrazov a predlžuje fázu dozrievania „Äpplen från Äppledalen“ v období roka, keď je rozdiel medzi dennými a nočnými teplotami najväčší.

Všetky tieto hodiny slnečného svitu, silné svetlo, dlhé obdobie dozrievania a výrazná zmena teploty počas dňa dodávajú jablkám „Äpplen från Äppledalen“ intenzívnu farbu, výraznú ovocnú kyselinu a vyváženú sladkosť, ako aj tenšiu šupku v porovnaní s rovnakými odrodami pestovanými južnejšie.

Napríklad dlhé teplé letné noci a chladné jesenné noci v rezervácii East Vättern Scarp Landscape spomaľujú dýchanie plodov, čím sa zachováva kyslosť odrody Santana a výsledkom je svieži, výrazný chuťový profil. Dobre odvodnené svahy East Vättern Scarp Landscape bohaté na minerálne látky zvýrazňujú silnú arómu a dodávajú odrode nádych trieslovín, vďaka čomu je odroda Gravensteiner v našej pestovateľskej zóne výnimočná.

Tmavočervená pokožka s modrými odleskami odrody Ingrid-Marie sa môže naplno rozvinúť v East Vättern Scarp Landscape vďaka chladným nociam, ktoré stimulujú tvorbu antokyánov (pigmentov).

Vlastnosti odrody „Äpplen från Äppledalen“ závisia od znalostí pestovateľov o miestnych podmienkach v mozaike malých pestovateľských oblastí v Äppeldalen a o osobitných požiadavkách každej odrody, pokiaľ ide o podmienky pestovania, podnebie a pôdne podmienky. Na základe týchto poznatkov sa vyberá miesto pestovania jednotlivých odrôd a spôsob starostlivosti o rastliny.

Pestovanie „Äpplen från Äppledalen“ má klimatický certifikát *(IP Sigill, ovocie a zelenina*), preto platia prísne pravidlá hnojenia, zavlažovania a používania prípravkov na ochranu rastlín. Pestovatelia musia preukázať potrebu hnojenia prispôsobeného predpokladanej veľkosti úrody pomocou analýzy pôdy. Podobne musia pestovatelia analyzovať prítomnosť a množstvo škodlivého hmyzu prostredníctvom odberu vzoriek, aby preukázali potrebu kontroly škodcov.

Spôsob, akým pestovatelia orezávajú stromy, a rozsah, v akom je potrebné ich počas sezóny zalievať vodou z jazera Vättern, závisí od požiadaviek jednotlivých odrôd jabĺk a miestnych podmienok.

Na dosiahnutie maximálnej úrodnosti jabĺk s vlastnosťami typickými pre „Äpplen från Äppledalen“, pestovatelia chránia voľne žijúcich opeľovačov prítomných na miestach pestovania zachovaním biodiverzity a zakladaním hmyzích hotelov.

Jablká s tenkou šupkou si vyžadujú ručnú manipuláciu od zberu až po balenie. Aby sa zachovali vlastnosti jabĺk „Äpplen från Äppledalen“, jablká sa zbierajú ručne a skladujú sa v skladoch s ultra nízkym obsahom kyslíka (ULO – Ultra-Low Oxygen), kým sa ručne zabalia a dodajú zákazníkom. Chladiarenským skladovaním a balením sa zaručuje, že šťavnaté jablká s vlastnosťami typickými pre jablká „Äpplen från Äppledalen“ sa môžu dodať konečnému zákazníkovi.

Odkaz na uverejnenie špecifikácie výrobku

https://www.livsmedelsverket.se/4aa000/globalassets/foretag-regler-kontroll/livsmedelsinformation-markning-halsopastaenden/skyddade-beteckningar/ansokan-om-skyddad-beteckning---applen-fran-appledalen_251022.pdf